

KERK en THEOLOGIE

Henk Vijver, DE KOLONEL KRIJGT EINDELIJK POST. Verhalen over geweld en verzoening in Colombia. Skandalon 2015. 167 blz. €16,95. ISBN 9789492183026

Zendingstheoloog Henk Vijver (1949) woonde, werkte en doceerde in Latijns-Amerika, sinds 2012 in Colombia, dat bekend werd door de FARC, de *Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia* / De revolutionaire strijdkrachten van Colombia. Dit uitgestrekte Latijns-Amerikaanse land dankt zijn naam aan de Italiaanse diplomaat en ontdekkingsreiziger Cristóforo Colombo. Colombo betekent duif. Met andere woorden, Colombia is het land van de duif ofwel van de vrede, want de duif is het symbool van de vrede. Colombianen snakken naar vrede na talloze decennia golven van geweld over zich heen te hebben gekregen. Mens en militair stonden elkaar naar het leven, martelden en moorden. Misschien brengt Havana, waar de regering van Colombia en de FARC sinds november 2012 met elkaar praten over recht, vrede en verzoening, de ommekeer. Is dat mogelijk, kan het land in het reine komen met het gewelddadige verleden, kunnen strijdende partijen zich met elkaar verzoenen, kunnen geweld en wreedheid aan banden worden gelegd?

Aan deze vragen wijdde Vijver een boek onder de titel *De kolonel krijgt eindelijk post. Verhalen over geweld en verzoening in Colombia*. Deze titel heeft hij ontleend aan *De kolonel krijgt nooit post*, een roman van Gabriel García Márquez over eenzaamheid en verlatenheid. De kolonel heeft gevochten in de burgeroorlog, is intussen pensioengerechtigd en wacht op de brief met de toezegging van zijn pensioen. De brief komt niet, komt nooit. Hij en zijn zieke vrouw verkommeren en lijden honger. Zijn enige bezigheid is elke vrijdag op de post te wachten. Tevens verzorgt hij een haan. Zal hij de haan verkopen zodat zij wat geld hebben? Hij blijft hopen op de post met de verlossende brief. In het Colombiaanse dorp Aracataca, de geboorteplaats van García Márquez, gingen middelbare scholieren aan de slag met dit verhaal. Zij vonden de kolonel met zijn strijd voor recht en waardigheid een sympathieke kerel en besloten hem brieven te schrijven, eindelijk kreeg de kolonel post.

Vijver maakt een paar kanttekeningen, wijst op de kracht van verhalen en literatuur in het algemeen en haalt de Israëliische schrijver Amos Oz aan. Deze noemt literatuur een van de sterkste middelen om haat en kwaad te bestrijden. Ze kan mensen verleiden zowel anders te kijken als ook anders te denken en te handelen. Dan volgt de mooie zin: 'Verhalen stimuleren onze verbeeldingskracht waardoor de wereld groter wordt'. Je bloeit op en staat open voor wederzijds begrip en erkenning, zoals de jongeren van Aracataca laten zien. Langs deze (om)weg kan het grootste probleem van Colombia – het onvermogen en de onwil om 'het verschil' te aanvaarden – verminderen of, wie weet, verdwijnen. Woorden kunnen engelen zijn, de verharde en verstarde werkelijkheid binnendringen en er 'de gerechtigheid als een altijd voortvloeiende beek' (Amos 5: 23) brengen.

Terecht schrijft Vijver dat het in zijn boek niet alleen over Colombia gaat. 'De problematiek van dit land is een algemeen-menselijke problematiek'. Het boek bestaat uit twee delen. Deel A werpt licht op een geschiedenis van geweld. Deel B probeert door verwerking en verzoening voorbij het geweld te komen. Misschien brengen de onderhandelaars in Havana uitkomst. Hoe ook, het eerste wat Colombia nodig heeft is dat een einde wordt gemaakt aan het geweld. Het tweede is dat het land na de dood het vermogen heeft weer te groeien. Prachtig boek, verhalend en analyserend, en dat alles binnen kort bestek. Vijver promoveerde in 1985 aan de Vrije Universiteit op een proefschrift met de titel *Theologie en Bevrijding. Een onderzoek naar de relatie tussen eschatologie en*

ethiek in de theologie van G. Gutiérrez, J.C. Scannone en R. Alves. Dit boek, uitgegeven door de VU Uitgeverij, Amsterdam 1985 is nog steeds leerzaam en lezenswaardig.